

Siódma Międzynarodowa Olimpiada Lingwistyki Teoretycznej, Matematycznej i Stosowanej

Wrocław (Polska), 26–31 lipca 2009 r.

Zadania turnieju indywidualnego

Zasady zapisywania rozwiązań zadań

1. Nie przepisując tekstu zadania, rozwiąż każde zadanie na osobnej kartce (kartkach) papieru. Na każdej kartce należy napisać numer zadania, numer miejsca i nazwisko. Tylko w tym wypadku możemy gwarantować pełne uwzględnienie osiągniętych rezultatów.
2. Rozwiązania należy uzasadniać. Odpowiedź, nawet prawidłowa, podana bez żadnego uzasadnienia będzie oceniana nisko.

Zadanie nr 1 (20 punktów). Podane są wyrażenia w języku polskim oraz ich przekłady na język sulka:

1 orzech betelu	<i>a vhoi a tgiang</i>
1 pochrzyn	<i>a tu a tgiang</i>
2 orzechy betelu	<i>a lo vhoi a lom̄in</i>
2 kokosy	<i>a lo ksie a lom̄in</i>
3 orzechy betelu	<i>o vuo a korlotge</i>
3 owoce chlebowca	<i>a moulang hori orom a tgiang</i>
4 pochrzyny	<i>o sngu a korlolo</i>
6 pochrzynów	<i>o sngu a ktiëk hori orom a tgiang</i>
7 orzechów betelu	<i>o vuo a ktiëk hori orom a lom̄in</i>
10 owoców chlebowca	<i>a lo ngaitegaap hori orom a moulang</i>
10 kokosów	<i>a lo ngausmia hori orom a lom̄in</i>
10 pochrzynów	<i>o sngu a lo ktiëk</i>
15 kokosów	<i>o ngausmia a korlotge hori orom a korlotge</i>
16 kokosów	<i>o ngausmia a korlolo</i>
18 owoców chlebowca	<i>o ngaitegaap a korlolo hori orom a moulang</i>
18 pochrzynów	<i>o sngu a lo ktiëk hori orom a ktiëk hori orom a korlotge</i>
19 orzechów betelu	<i>o vuo a lo ktiëk hori orom a ktiëk hori orom a korlolo</i>
20 pochrzynów	<i>o sngu a mhelom</i>

(a) Przetłumacz na język polski:

a ksie a tgiang
o ngaitegaap a korlotge
o ngausmia a ktiëk
o vuo a lo ktiëk hori orom a tgiang

(b) Przetłumacz na język sulka:

2 pochrzyny
14 pochrzynów
15 owoców chlebowca
20 orzechów betelu

⚠ Język sulka należy do wschodnio-papuaskiej rodziny. Mówi nim około 3500 osób w prowincji Nowa Brytania Wschodnia państwa Papua-Nowa Gwinea.

Orzeszki betelu faktycznie są nasionami pewnego rodzaju palmy. Pochrzyn jest jadalnym korzeniem rośliny o tej samej nazwie.

—Jewgieniia Korowina, Iwan Derzanski

Zadanie nr 2 (20 punktów). Podane są wyrazy w językach maninka i bamana, zapisane pismem nko oraz łacińskim, a także ich tłumaczenia na polski:

(a)

ΥϞυϱϱϱϱϱϱϱϱϱ	bàlákàwúli	niespodzianka; stepówka (gatunek ptaka)
υϱϱϱϱϱϱ	játùrú	hiena
ΥϞϱϱϱϱϱϱϱϱϱ	kòlijí	woda do mycia
ϱϱϱϱ	wàlá	tablica szyfrowa
ϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱ	kúmayira	reklama
Υϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱ	tùbabumóri	ksiądz
ϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱ	?	nieobrzezany chłopczyk
ϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱ	?	sprzedawca zapalek
?	kòrikóri	rdza
?	báwò	ponieważ

(b)

ϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱ	márajàba	cześć!
ϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱ	jílasama	hipopotam
Υϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱ	kòròkarasí	gerontokracja
ϱϱϱϱ	kàna	niech
ϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱ	bàsitéme	grube sito
ϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱ	nàmátòrokó	hiena
ϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱ	?	tęcza
ϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱ	?	światło (latarni)
ϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱϱ	?	gatunek meszek; miód tych meszek
?	jàmanaké	radości, pociechy młodości
?	létère	list
?	bìlakóro	nieobrzezany chłopczyk

Wypełnij luki.

⚠ Pismo nko stworzył w 1949 roku gwinejski oświeciciel Sulejman Kante.

W piśmie łacińskim **j** ≈ *dż* w *dżem*, **y** = *j*, **ε** — otwarte *e*, **ɔ** — otwarte *o*. Znaki **̀** i **˘** zaznaczają odpowiednio wysoki i niski ton (poziom głosu przy wymawianiu sylaby); jeżeli nie ma ani jednego, ani drugiego, to sylaba ma średni ton.

Języki bamana i maninka należą do grupy manden rodziny mande. Mówi się nimi w Mali, Gwinei i innych zachodnioafrykańskich krajach. Te języki są bardzo podobne; różnice między nimi nie są istotne dla tego zadania.

—Iwan Derżanski

Zadanie nr 3 (20 punktów). Podane są imiona 24 birmańskich dzieci i ich daty urodzenia:

chłopcy		dziewczyny	
imię	data urodzenia	imię	data urodzenia
kaʊŋ myaʔ	01. 06. 2009	paŋ we	04. 06. 2009
zeiya cɔ	09. 06. 2009	thouŋ uŋ	06. 06. 2009
pyesouŋ auŋ	18. 06. 2009	khiŋ le nwe	08. 06. 2009
ne liŋ	20. 06. 2009	wiŋ i muŋ	10. 06. 2009
lwiŋ koko	24. 06. 2009	mimi khaiŋ	18. 06. 2009
phouŋ naiŋ thuŋ	25. 06. 2009	su myaʔ so	30. 06. 2009
myo khiŋ wiŋ	02. 07. 2009	susu wiŋ	07. 07. 2009
tiŋ mauŋ laʔ	04. 07. 2009	yadana u	08. 07. 2009
khaiŋ miŋ thuŋ	06. 07. 2009	tiŋ za mɔ	11. 07. 2009
wiŋ cɔ auŋ	08. 07. 2009	yinyiŋ myiŋ	15. 07. 2009
theʔ auŋ	11. 07. 2009	keʔi thuŋ	20. 07. 2009
shaŋ thuŋ	21. 07. 2009	shu maŋ cɔ	21. 07. 2009

14. 06. 2009, 16. 06. 2009, 24. 06. 2009, 09. 07. 2009, 13. 07. 2009 i 18. 07. 2009 urodziło się jeszcze sześć birmańskich dzieci. Oto ich imiona:

- chłopcy: **ŋwe siŋʃu, so mo cɔ, ye auŋ naiŋ**
- dziewczyny: **daliya, e tiŋ, phyuphyu wiŋ**

Kto się kiedy urodził?

△ Birmańskie imiona są podane w uproszczonej łacińskiej transkrypcji. **c** ≈ *cz* w *czas*, **ɛ** — otwarte *e*, **h** znaczy, że poprzednia spółgłoska jest przydechowa, **ŋ** = *n* w *gong*, **ɲ** znaczy, że poprzednia samogłoska jest nosowa, **ɔ** — otwarte *o*, **ʃ** ≈ angielskie *th* w *with*, **y** = *j*, **ʔ** jest spółgłoską (tzw. zwarecie krtaniowe).

—Iwan Derzanski, Maria Cydzik

Zadanie nr 4 (20 punktów). Podane są dawne indyjskie osnowy wyrazów, co do których uważa się, że zachowały one pierwotny (praindoeuropejski) akcent. Są rozdzielone na korzeń i sufix dywizem. Akcentowana samogłoska zaznaczona jest znakiem ˘.

<i>vṛk-a-</i>	wilk	<i>vádh-ri-</i>	wytrzebiony	<i>púr-va-</i>	pierwszy
<i>vadh-á-</i>	śmiertelna broń	<i>dhū-má-</i>	dym	<i>bhṛm-i-</i>	ruchliwy
<i>sād-á-</i>	dosiad jeźdźca	<i>dṛ-ti-</i>	bukłak	<i>krṣ-í-</i>	uprawa ziemi
<i>puṣ-tí-</i>	prosperowanie, dobrobyt	<i>ghṛ-ṇi-</i>	upał	<i>stó-ma-</i>	hymn
<i>sik-tí-</i>	potok	<i>ghṛ-ṇá-</i>	upał	<i>dar-má-</i>	burzyciel
<i>pī-tí-</i>	picie	<i>kā-ma-</i>	chęć	<i>nag-ná-</i>	nagi
<i>gá-ti-</i>	chodzenie			<i>vák-va-</i>	toczący się

(a) Wytłumacz, dlaczego nie jest możliwe wykorzystanie tych danych, żeby wyznaczyć pozycję akcentu w następujących osnowach: *bhāg-a-* ‘część’, *pad-a-* ‘krok’, *pat-i-* ‘pan, władca’, *us-ri-* ‘poranne światło’.

(b) Wskaż akcent podanych niżej osnow wyrazów:

<i>mṛdh-ra-</i>	wróg	<i>tan-ti-</i>	lina	<i>svap-na-</i>	sen	<i>abh-ra-</i>	chmura
<i>phe-na-</i>	piana	<i>bhār-a-</i>	ciężar	<i>bhū-mi-</i>	ziemia, gleba	<i>ghan-a-</i>	zabijanie
<i>stu-ti-</i>	chwała	<i>dū-ta-</i>	zwiastun	<i>ghar-ma-</i>	upał	<i>ghṛṣ-vi-</i>	ożywiony

△ **h** znaczy, że poprzednia spółgłoska jest przydechowa; **ṇ**, **ṣ** i **ṭ** — spółgłoski podobne do *n*, *sz* i *t*, ale wymawiane z zawiniętym i cofniętym językiem; **r̄** — samogłoska podobna do sylabotwórczego *r* w czeskim wyrazie *prst*. Znak ˘ oznacza długość samogłoski.

—Aleksandr Piperski

Zadanie nr 5 (20 punktów). Podane są zdania w języku nahuatl oraz ich przekłady na język polski:

1. <i>nimitztlazohtla</i>	kocham cię
2. <i>tikmaka in āmoxtli</i>	dajesz mu książkę
3. <i>nitlahtoa</i>	mówię coś
4. <i>kātlītia in kuauhxīnki in pochtekatl</i>	kupiec powoduje, że cieśla pije;
cieśla powoduje, że kupiec pije
5. <i>titzāhtzi</i>	krzyczysz
6. <i>niki in ātōlli</i>	piję atole
7. <i>tikuika</i>	śpiewasz
8. <i>tinēchtlakāhuilia</i>	zostawiasz coś dla mnie
9. <i>kochi in tizītl</i>	znachor śpi
10. <i>niknekiltia in kuauhxīnki in āmoxtli</i>	powoduję, że cieśla chce książkę
11. <i>mitztēhuitekilia</i>	on cię bije dla kogoś;
on bije kogoś dla ciebie
12. <i>kēhua in kikatl</i>	śpiewa pieśń
13. <i>niktlalhuia in zihuātl</i>	mówię coś kobiecie
14. <i>tiktēkāhualtia in oktli</i>	powodujesz, że ktoś zostawia wino
15. <i>ātli</i>	on pije
16. <i>tlachīhua in pochtekatl</i>	kupiec robi coś
17. <i>tēhuetzītia in zihuātl</i>	kobieta powoduje, że ktoś przewraca się

(a) Przetłumacz na język polski na wszystkie możliwe sposoby:

18. *tiktlazohlaltia in zihuātl in kuauhxīnki*
19. *nēchtzāhtzītia*
20. *tikhuīteki*
21. *nikēhuilia in kikatl in tizītl*
22. *nikneki in ātōlli*
23. *mitztlakāhualtia*

(b) Przetłumacz na język nahuatl:

24. on powoduje, że robię atole
25. robisz wino dla kogoś
26. znachor powoduje, że śpisz
27. śpiewam coś
28. przewracam się

⚠ Klasyczny nahuatl był językiem imperium azteckiego w Meksyku.

Zdania w języku nahuatl są podane w uproszczonej pisowni. *ch*, *hu*, *ku*, *tl*, *tz*, *uh* są spółgłoskami. Znak $\bar{\quad}$ oznacza długość samogłoski.

Atole jest gorącym napojem z mąki kukurydzianej.

—Bożydar Bożanow, Todor Czerwenkow

Redakcja: Aleksandr Berdiczewski, Bożydar Bożanow, Todor Czerwenkow (red. odp.), Iwan Derżanski, Ludmiła Fiodorowa, Dmitrij Gerasimow, Ksenia Gilarowa, Stanisław Gurewicz, Adam Hesterberg, Renate Pajusalu, Aleksandr Piperski.

Tekst polski: Natalia Kotsyba.

Powodzenia!